

Уроци по родолюбие пред българската общност в Сърбия

Д-р Радостина Стоянова от Белградския университет разказва какъв е приносът на Левски и Раковски за историята на България и на западната ни съседка

Страницата подготви
Стекла МАРИНОВА

Каква е дейността на Васил Левски, Георги Сава Раковски, Любен Каравелов, Панайот Хитов и други известни българи в Сърбия и какъв е техният принос както към нашата история, така и към тази на западните ни съседи, проследява проект по Националната програма на МОН „Неразказаните истории на българите“. Той се изпълнява от Лектората по български език в Белградския университет чрез Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ – БАН, под ръководството на д-р Радостина Стоянова.

По Националната програма получават финансиране за провеждане на лекции и уроци по родолюбие сред българската общност в Сърбия за издаване на книжка с резултатите от проекта, за представяне на изложба с резултатите от проекта и детски рисунки, за изработване на късометражен филм и провеждане на форум, представящ резултатите от проекта.

„Проектът е посветен на изследването и популяризацията на данни както за известните, така и за не толкова известните българи, свързали съдбата си със Сърбия. Той е насочен преди всичко към децата, учениците, учителите и широката общественост от българските общности в Сърбия. В реализацията на проекта са включени както организации, бенефициери по Националната програма „Роден език и култура“, така и такива, които не работят по тази програма“, посочва пред „Аз-буки“ д-р Радостина Стоянова – лектор по български език, литература и култура в Белградския университет.

Партньорска организация на Института за български език е Националният музей „Васил Левски“ – Карлово с директор Дора Чаушева. В екипа по проекта се включват специалисти и сътрудници на Музея в Карлово, студенти и българисти от Филологическия факултет на Белградския университет, студенти от специалност „Ландшафтна архитектура“ при Горския факултет на Белградския университет, доц. Адриана Любенова от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и др. За уточняването на информацията за опълченците от Ниш и Пирот, участвали в борбата за Освобождението на България, съдейства и д-р Чавдар Ангелов – директор на Национален парк-музей „Шипка – Бузлуджа.

„Благодарни сме и на студентите от Белградския университет, които издирват интересни факти за българско-сръбските отношения през XIX век в Националната библиотека на Сърбия, а също така подготвят преводите и илюстрациите за книжката, която априорираме сред учениците от българската общност“, споделя ръководителят на проекта.

Инициативата за провеждане на открити уроци по родолюбие към проекта по Националната програма „Неразказаните истории на

Лекциите и уроците по родолюбие сред българската общност в Сърбия се провеждат по Националната програма „Неразказаните истории на българите“

българите“ започва в навечерието на 3 март в основания наскоро Културно-информационен център в Ниш. Тогава д-р Радостина Стоянова изнася урок на тема „По стъпките на Апостола в Сърбия“ и провежда работилничка за мартенички с децата и представителите на българската общност в Ниш. Седмица по-късно – на 9 март, урок по родолюбие по същата тема е изнесен и пред ученици от Основно училище „Братство и единство“ в с. Бело блато, Сърбия. Те получават и сувенири с лика на Васил Левски и мартеници. При посещението в ОУ „Братство и единство“ е проведен и урок по български език, с който се поставя началото на възстановяването на изучаването на български език и култура сред учениците в с. Бело блато като резултат от последователните усилия на дипломатическата ни мисия в Белград, предпочети от началото на 2023 г.

Децата и ученици от подготвителна група до XII клас вземат участие в откритите уроци по родолюбие на тема „По стъпките на Апостола в Сърбия“, които се провеждат в Белградско-сръбския център във Врания на 16 март. Ден по-късно д-р Стоянова отново е гост в с. Бело блато. Тогава тя изнася урок по български език и урок по родолюбие. В тях участват ученици от Основно училище „Братство и единство“ и от Българското училище „Любен Каравелов“ – Белград.

Дейностите по проекта продължават и през април. На 10 април в Културно-информационния център на българското малцинство „Ерма Пирот“ Даяна Комбова и Виктор Комбов

от Националния музей „Васил Левски“ и д-р Радостина Стоянова се срещат с част от българската общност в Пирот, Сърбия. Децата в начален курс и в предучилищна възраст научават повече за Апостола, оцветяват рисунки с него и решават разнообразни задачи, свързани с дейността му. Получават и подаръци книжки за Васил Левски и сувенири с неговия лик, както и рекламни материали на проекта. Уроците са изнесени от д-р Радостина Стоянова и Даяна Комбова, а след тях малчуганите провеждат и дискусия за Апостола на свободата с Виктор Комбов, на когото задават много въпроси. След срещата с децата се състоя и лекция на Виктор Комбов с представителите на българската общност в Пирот, която предизвиква оживена дискусия.

По-късно гимназия „Св. св. Кирил и Методий“ в Цариброд е домакин на фотодокументалната изложба на музея „Всичко, което съм сторил, сторих го за Отецеството“, която е открита от Виктор Комбов – сътрудник на Националния музей „Васил Левски“ в Карлово. На събитието присъстват всички ученици и учители от гимназията, представители на Основно училище „Христо Ботев“. А след това в рамките на специализирани занятия с различни класове от училищата „Св. св. Кирил и Методий“ и „Христо Ботев“ Даяна Комбова, Виктор Комбов и д-р Радостина Стоянова представят на децата живота, революционната дейност, героизма и стремежа към свобода на Васил Левски. Малчуганите успяват да се насладят на гледките в Музея на

Апостола в Карлово с помощта на специални виртуални разходки.

„Уроците се превърнаха в емоционални срещи между представителите на Музея и учениците – с въпроси за миналото на България, разгорещени дискусии и накрая обещания за посещение на Музея от децата през ваканциите“, споделят от Националния музей в страницата си в социалните мрежи.

В Цариброд д-р Стоянова провежда още няколко урока, посветени на живота и дейността на Васил Левски с акцент върху пребиваването на Апостола в Сърбия, с учениците от българската паралелка в V клас, които от тази учебна година изучават всички предмети на български език. Заслуга за разкриването ѝ има посланикът на България в Сърбия Н.Пр. Петко Дойков. Ръководителят на проекта изказва благодарност на Посолството на България в Сърбия и на Генералното консулство в Ниш, без чието съдействие не би било възможно да организират уроците сред българската общност в Сърбия.

Уроците са посрещнати с интерес както от учениците и техните родители, така и от ръководителите на българските културно-информационни центрове, които се интересуват от процедурата за откриване на български неделни училища по Националната програма „Роден език и култура зад граница“.

„Бихме се радвали, ако благодарение на проведените уроци по родолюбие се засили интересът към изучаването на български език сред учениците от българските общности и се увеличи броят на българските училища в Сърбия, работещи по Националната програма „Роден език и култура зад граница“, споделя д-р Стоянова. Тя разкрива, че най-голямото предизвикателство при изнасянето на уроците пред нея се оказва фактът, че се налага да преподава и на сръбски език, тъй като учениците от общностите ни, с изключение на тези в Цариброд, не владеят български език.

Запланувано е провеждане на уроци по родолюбие на други теми и в други селища в Сърбия, където има представители на българската общност – в Белград, Босилеград, Панчево, село Иваново, автономна област Войводина и др.

Д-р Стоянова споделя, че би продължила работата по проекта и през следващата година, особено с оглед на провеждане на уроци сред децата и учениците от българските общности в Сърбия, които нямат възможност да изучават български език и култура по места. Има и идея как да надгради вече започнатата работа: „В бъдеще проектът би могъл да се разшири, като се включат повече уроци, свързани с българските традиции и обичаи, а така също и часове по български език и учебни екскурзии в България. Като доказателство за това можем да посочим, че в работилничката за изработване на мартенички, проведена в Културно-информационния център в Ниш, с огромно желание и радост се включиха не само децата, но и много представители на българската общност в града.“